

Zarządzenie nr 7/2026
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie
z dnia 27.01.2026

w sprawie funkcjonowania w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie Standardów Ochrony Małoletnich.

Na podstawie art. 22b pkt 2 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802 ze zm.) oraz § 5 ust. 6 Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie, stanowiącego załącznik do uchwały nr XLI/849/25 Rady Miasta Krakowa z dnia 19 listopada 2025 r., zmieniającej Uchwałę nr XXXIII/228/91 w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2025 r. poz. 6854) zarządzam, co następuje:

§ 1

1. Wprowadzam do stosowania w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie Standardy Ochrony Małoletnich, na które składają się:
 - 1) Standardy Ochrony Małoletnich w brzmieniu określonym załącznikiem nr 1 do niniejszego zarządzenia;
 - 2) Standardy Ochrony Małoletnich w wersji dla dzieci i młodzieży w brzmieniu określonym załącznikiem nr 2 do niniejszego zarządzenia;
2. Standardy, o których mowa w ust. 1 stosowane są podczas:
 - 1) realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
 - 2) realizacji zadań Działu Pomocy Dzieciom;
 - 3) realizacji zadań pracownika socjalnego i asystenta rodziny;
 - 4) realizacji zadań przez osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi z niepełnosprawnością;
 - 5) realizacji zadań przez asystentów aktywnej integracji;
 - 6) realizacji zadań Działu Rewitalizacji Społecznej;
 - 7) realizacji zadań w ramach udzielania pomocy w formie mieszkania treningowego dla kobiet z dziećmi;
 - 8) realizacji zadania polegającego na wykonywaniu nadzoru nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego, o którym mowa w art. 25 ustawy z dnia 12 marca 2024 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
 - 9) realizacji innej działalności, o której mowa w art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

§ 2

Za realizację zadań wynikających z niniejszego zarządzenia, za wyjątkiem § 4 odpowiedzialni są:

- 1) Kierownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej;
- 2) Kierownik Działu Pomocy Dzieciom;
- 3) Kierownik Działu Personalnego;

- 4) Kierownik Działu Rewitalizacji Społecznej;
- 5) Kierownik Działu Koordynacji Pracy Filii;
- 6) Kierownik Sekcji Projektów;
- 7) Kierownicy Filii;
- 8) Kierownik Działu Pomocy Bezdomnym;
- 9) Kierownik Sekcji Kontroli Wewnętrznej.

§ 3

Celem wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich jest zapewnienie ochrony dzieci przed krzywdzeniem, zapewnienie personelowi informacji umożliwiających wykonywanie zadań w sposób zgodny z dobrem dzieci, wprowadzenie zasad podejmowania interwencji w przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu dziecka, zapewnienie dzieciom informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w przypadku krzywdzenia.

§ 4

Kierownicy wszystkich komórek organizacyjnych MOPS, są zobowiązani do zapoznania podległych im pracowników z treścią Standardów Ochrony Małoletnich oraz przekazania do Działu Personalnego MOPS oświadczeń w tym zakresie, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich.

§ 5

Kierownik DZ zobowiązany jest do zapoznania rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, z treścią Standardów Ochrony Małoletnich oraz dołączenie do akt osobowych oświadczeń w tym zakresie, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Standardów Ochrony Małoletnich.

§ 6

Traci moc Zarządzenie nr 83/2024 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie z dnia 26.08.2024 r. w sprawie wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie Standardów Ochrony Małoletnich oraz Zarządzenie nr 7/2025 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie z dnia 31.01.2025 r. zmieniające Zarządzenie 83/2024 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krakowie z dnia 26.08.2024 r. w sprawie wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie Standardów Ochrony Małoletnich.

§ 7

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 22b pkt 2 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 1802 z późn. zm.) organizator działalności opiekuńczej, wychowawczej, rekreacyjnej, sportowej, związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich, ma obowiązek wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich.

Standardy Ochrony Małoletnich sporządza się mając na względzie konieczność ich zrozumienia przez osoby małoletnie, wobec czego niezbędne jest w ramach Standardów Ochrony Małoletnich wprowadzenie ich w wersji uproszczonej i zrozumiałej dla dzieci.

Po przeprowadzeniu w 2025 roku przeglądu obowiązujących w Ośrodku Standardów Ochrony Małoletnich, została podjęta decyzja o ich uefektywnieniu. W związku z powyższym, niniejszym Zarządzeniem, wprowadza się Standardy Ochrony Małoletnich w nowym brzmieniu.

Standardy Ochrony Małoletnich

§ 1

Ilekroć w niniejszym zarządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich;
- 2) ustawie – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 3) dziecku – należy przez to rozumieć małoletniego;
- 4) MOPS – należy przez to rozumieć Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie;
- 5) DZ – należy przez to rozumieć MOPS Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej;
- 6) DK – należy przez to rozumieć MOPS Dział Personalny;
- 7) DD – należy przez to rozumieć MOPS Dział Pomocy Dzieciom;
- 8) PAL – należy przez to rozumieć MOPS Dział Rewitalizacji Społecznej;
- 9) DM – należy przez to rozumieć MOPS Dział Koordynacji Pracy Filii;
- 10) SP – należy przez to rozumieć MOPS
- 11) SW – należy przez to rozumieć MOPS Sekcja Kontroli Wewnętrznej;
- 12) Filii – należy przez to rozumieć właściwą Filię MOPS;
- 13) DB – należy przez to rozumieć MOPS Dział Pomocy Bezdomnym;
- 14) rodzinie zastępczej – należy przez to rozumieć osoby pełniące funkcję, o których mowa w art. 39 ustawy;
- 15) rodzinie zastępczej zawodowej – należy przez to rozumieć osoby, które zawarły z MOPS umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej, zgodnie z art. 54 ust 3 ustawy lub umowę o pełnienie funkcji prowadzącego rodzinny dom dziecka, zgodnie z art. 62 ustawy;
- 16) personelu – należy przez to rozumieć:
 - a) pracowników, tj. osoby zatrudnione w MOPS i wykonujące obowiązki służbowe na podstawie umowy o pracę;
 - b) osoby odbywające praktykę zawodową;
 - c) wolontariuszy;
 - d) osoby wykonujące na rzecz MOPS usługi w ramach umów cywilnoprawnych, z wyłączeniem umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub umowy o pełnienie funkcji prowadzącego rodzinny dom dziecka, rodziny pomocowej oraz osób do pomocy, przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
- 17) Kierownika – należy przez to rozumieć osobę kierującą DZ, DD, DM, Filią, DB, SP, PAL, DK, SW oraz osoby zastępujące, w przypadku nieobecności osoby kierującej;
- 18) Osobie dokonującej zgłoszenia – należy przez to rozumieć personel oraz osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub inne osoby przekazujące informacje o podejrzeniu krzywdzenia małoletnich;
- 19) Osobie przyjmującej zgłoszenie – należy przez to rozumieć Kierownika DM lub osobę przez niego wskazaną poprzez zapis w zakresie czynności;

- 20) Osobie odpowiedzialnej za organizację wsparcia – należy przez to rozumieć Kierownika właściwej Filii, Kierownika DB lub Kierownika DZ;
- 21) Osobie odpowiedzialnej za udzielenie wsparcia – należy przez to rozumieć, osobę, wyznaczoną przez Kierownika odpowiedzialnego za organizację wsparcia, w związku z konkretnym zgłoszeniem krzywdzenia dziecka, która sporządza i realizuje plan wsparcia małoletniego;
- 22) Standardach – należy przez to rozumieć Standardy Ochrony Małoletnich;
- 23) krzywdzeniu dziecka – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego lub też inne zachowania, zagrażające dobru dziecka, którego sprawcą jest osoba pełnoletnia lub małoletnia, a w szczególności:
 - a) przemoc fizyczną - celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu, czego skutkiem mogą być m. in.: złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne,
 - b) przemoc psychiczną - powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, groźby, nieustanna krytyka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać,
 - c) przemoc seksualną - angażowanie małoletniego w aktywność seksualną, odnoszące się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm),
 - d) przemoc ekonomiczną - niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka, m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom,
 - e) zaniedbywanie - niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak dozoru,
 - f) przemoc cyfrowa (z wykorzystaniem np. Internetu, telefonu komórkowego) tj. np. nękanie, straszenie, utrwalanie i publikowanie wizerunku bez zgody małoletniego,
 - g) kradzież pieniędzy lub innej własności, niszczenie mienia,
 - h) manipulowanie, izolowanie, szantaż.

Zasady przygotowania personelu do stosowania standardów

§ 2

1. Personel oraz rodziny zastępcze zawodowe, rodziny pomocowe i osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, zobowiązani są znać treść i przestrzegać Standardów, przy czym w przypadku osób, które zawarły z MOPS umowę cywilnoprawną, wolontariuszy, osób odbywających praktykę zawodową, obowiązek przestrzegania Standardów, wynika z odpowiednich zapisów w umowach będących podstawą realizowania zadań MOPS. Za zamieszczenie właściwych zapisów odpowiada kierownik komórki merytorycznej, odpowiadającej za przygotowanie umowy.
2. Za zapoznanie nowo zatrudnianego personelu z treścią Standardów odpowiedzialny jest Kierownik DK lub pracownik przez niego wskazany, który przyjmuje na tę okoliczność oświadczenie, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszej procedury, które dołączane jest do akt pracowniczych.

3. Za zapoznanie z treścią Standardów nowych rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, odpowiedzialny jest Kierownik DZ lub pracownik przez niego wskazany, który przyjmuje na tą okoliczność oświadczenie, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszej procedury, które dołączone jest do akt tych osób.
4. Personel, rodziny zastępcze zawodowe, rodziny pomocowe oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, przed dopuszczeniem do działalności związanej z opieką, wychowaniem, świadczeniem porad psychologicznych, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, w celu właściwego stosowania Standardów biorą udział w szkoleniu.
5. Osobami odpowiedzialnymi za przeszkolenie personelu są właściwi kierownicy komórek organizacyjnych MOPS i osoby przez nich wskazane, poprzez zapis w zakresie czynności.
Do zadań osoby odpowiedzialnej za przeszkolenie personelu należy:
 - 1) prowadzenie szkoleń, warsztatów lub innych odpowiednich form kształcenia,
 - 2) prowadzenie dokumentacji potwierdzającej udział personelu w działaniach, o których mowa pkt 1.
6. Szkolenia przygotowujące do stosowania Standardów dla personelu, rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, zawierających po raz pierwszy umowę z MOPS, należy przeprowadzić przed dopuszczeniem do działalności związanej z opieką, wychowaniem, świadczeniem porad psychologicznych, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. O terminie zawarcia umowy Kierownik DK lub osoba wyznaczona zawiadamia właściwego kierownika komórki merytorycznej
7. Szkolenia okresowe ze stosowania Standardów dla personelu, wykonującego zadania określone w § 1 ust. 2 Zarządzenia, rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, należy przeprowadzać raz na 2 lata.
8. Odbycie szkolenia powinno być udokumentowane przez osobę prowadzącą szkolenie w formie imiennych list obecności i przechowywane:
 - 1) w aktach rodzin zastępczych zawodowych, rodzin pomocowych i osób do pomocy w opiece nad dziećmi i pracach gospodarskich,
 - 2) w aktach personelu.
9. Udział rodzin zastępczych w działaniach podnoszących kompetencje, w zakresie przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci, dokumentowany jest w aktach tych rodzin zastępczych.
10. Osoby prowadzące szkolenia powinny posiadać wiedzę specjalistyczną, w szczególności z zakresu przeciwdziałania przemocy, interwencji w sytuacji kryzysu, pomocy dziecku dotkniętemu krzywdzeniem.

§ 3

1. W zakresie dotyczącym realizacji obowiązków, o których mowa w art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, w MOPS obowiązuje Polecenie służbowe nr 25/2024 Dyrektora MOPS z dnia 26.08.2024 r. w sprawie zasad realizacji obowiązków określonych w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

2. W przypadku kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodziny zastępczej zawodowej, sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostętem ograniczonym oraz Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze, o którym mowa w Poleceniu służbowego nr 25/2024 Dyrektora MOPS z dnia 26.08.2024 r. dokonuje się w toku kwalifikacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej albo niezwłocznie po otrzymaniu postanowienia sądu opiekuńczego, o czasowym powierzeniu pieczy zastępczej. W przypadku, gdy od ww. sprawdzenia, do dnia przekazania dziecka minęło więcej niż 6 miesięcy, należy dokonać ponownej weryfikacji, bezpośrednio przed umieszczeniem dziecka. Za realizację tego obowiązku odpowiada Kierownik DZ.
3. W przypadku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, osoby te przedkładają w toku kwalifikacji zaświadczenie o niekaralności, wymagane zgodnie z treścią art. 42 ust. 2 ustawy.
4. Do wykonywania obowiązków rodziny zastępczej zawodowej może być dopuszczona wyłącznie osoba, która:
 - 1) nie figuruje w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostętem ograniczonym, w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze oraz w Krajowym Rejestrze Karnym w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2025 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego;
 - 2) złożyła odpowiednie zaświadczenie o niekaralności.
5. Dokumentacja, dotycząca niefigurowania kandydata do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w rejestrach, o których mowa ust. 4, jest przechowywana w aktach tych osób prowadzonych przez DZ.
6. Warunkiem zawarcia umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, odbycia praktyki lub wolontariatu albo zawarcia z rodziną zastępczą zawodową umowy cywilnoprawnej, jest złożenie przez te osoby oświadczenia o zapoznaniu się ze Standardami.

§ 4

1. Bezpośredni przełożony odsuwa personel od wszelkich form kontaktu z dziećmi, w przypadku powzięcia informacji o:
 - 1) podejrzeniu krzywdzenia dziecka przez te osoby;
 - 2) wszczęciu wobec tych osób postępowania karnego, o przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub przestępstwo z użyciem przemocy, popełnione przeciwko dziecku.
2. W przypadku powzięcia informacji o wszczęciu wobec osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, rodziny pomocowej lub osoby zatrudnionej do pomocy postępowania karnego o przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub informacji o krzywdzeniu dzieci przez te osoby, Kierownik DZ w szczególności:
 - 1) zawiadamia odpowiedni sąd opiekuńczy;
 - 2) podejmuje działania, w celu zapewnienia opieki i wychowania dziecku w innej formie pieczy zastępczej.

Zasady i sposób udostępniania treści Standardów

§ 5

1. Standardy Ochrony Małoletnich oraz Standardy Ochrony Małoletnich w wersji dla dzieci i młodzieży, wywieszają się na tablicy informacyjnej w budynkach, w których realizowane są zadania MOPS, o których mowa w art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich oraz udostępnia się na stronie internetowej MOPS.
2. Personel przed przystąpieniem do realizacji zadań, przy wykonywaniu których obowiązują Standardy, informuje rodziców lub opiekunów prawnych lub faktycznych małoletniego oraz małoletniego, o wskazanych w pkt 1 i 2 sposobach udostępniania Standardów. Treść Standardów w formie pisemnej, przekazywana jest także rodzinom zastępczym do zapoznania się, zgodnie z § 2, ust. 3 Standardów.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnim a personelem

§ 6

1. Personel oraz rodziny zastępcze zawodowe, rodziny pomocowe, osoby zatrudnione do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, których obowiązkiem jest przestrzeganie Standardów:
 - 1) podejmują działania dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie;
 - 2) dbają o bezpieczeństwo dziecka, chronią dziecko przed wszystkimi rodzajami przemocy;
 - 3) zapewniają warunki umożliwiające wszechstronny rozwój poznawczy, emocjonalny i społeczny dziecka;
 - 4) są zobowiązani do równego traktowania małoletnich, w szczególności bez względu na ich płeć, orientację seksualną, wygląd, stan zdrowia, narodowość, poziom sprawności fizycznej bądź intelektualnej, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny, światopogląd, zainteresowania;
 - 5) mają obowiązek traktować każde dziecko z należnym mu szacunkiem, uwzględniać indywidualną sytuację życiową dziecka oraz jego bieżące potrzeby;
 - 6) są zobowiązani szanować prawo dziecka do prywatności, z wyłączeniem przypadku konieczności ochrony życia i zdrowia dziecka;
 - 7) uwzględniają umiejętności rozwojowe dziecka i możliwości, wynikające z niepełnosprawności i specjalnych potrzeb edukacyjnych.
2. Bezpośredni kontakt z dzieckiem oparty jest na poszanowaniu praw, godności i intymności dziecka.
3. Kontakt z małoletnim jest kontaktem jawnym, w trakcie pracy lub działań na rzecz dziecka.
4. Dopuszczalny jest jedynie taki fizyczny kontakt z małoletnim, który jest stosowny do okoliczności, spełnia zasady bezpiecznego kontaktu, jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, z uwzględnieniem wieku dziecka, etapu rozwojowego, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Dokonując oceny stosowności kontaktu fizycznego z małoletnim, niezbędne jest uwzględnienie reakcji dziecka oraz jego zgody.

§ 7

1. Personel nie spotyka się z dzieckiem w miejscu swojego zamieszkania, ani w innym miejscu niezwiązanym bezpośrednio z realizacją zadań.

2. Co do zasady, personel kontaktuje się telefonicznie z dzieckiem, wyłącznie w godzinach pracy.
3. Personel nie inicjuje kontaktu z dziećmi bez wiedzy rodziców, opiekunów prawnych, rodzin zastępczych, w których umieszczone są dzieci, a w szczególności nie prowadzi z dziećmi rozmów z wykorzystaniem mediów społecznościowych, z wyłączeniem podejmowania czynności kontrolnych lub działań interwencyjnych.
4. W przypadku rozpoczęcia prywatnej rozmowy, np. z wykorzystaniem mediów społecznościowych przez samo dziecko, personel nie kontynuuje rozmowy i prosi dziecko o zgłoszenie się do pracownika lub kontakt z wykorzystaniem służbowych kanałów komunikacji zdalnej (e-mail, telefon służbowy). Zasada ta nie dotyczy sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka. W takim przypadku, pracownik może kontynuować rozmowę, lecz zobowiązany jest jednocześnie, niezwłocznie powiadomić Kierownika o kontakcie z dzieckiem i przyczynach tego kontaktu.
5. Personel oraz rodziny zastępcze zawodowe, rodziny pomocowe, osoby zatrudnione do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, mające obowiązek przestrzegania niniejszych Standardów, nie mogą zachowywać się w sposób naruszający prawa lub dobra osobiste dziecka oraz w sposób sprzeczny z szeroko rozumianym dobrem i interesem dziecka.
6. W szczególności zabronione są zachowania:
 - 1) narażające dziecko na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
 - 2) naruszające godność dziecka, nietykalność cielesną lub wolność, m.in. dotykania dziecka w sposób mogący być zinterpretowany (przez dziecko lub inne osoby) za niewłaściwy lub nieprzyzwoity;
 - 3) dyskryminujące dziecko ze względu na płeć, rodzinę lub miejsce pochodzenia, niepełnosprawność, wyznanie, orientację seksualną, poglądy polityczne, czy z jakichkolwiek innych powodów;
 - 4) powodujące szkody na zdrowiu fizycznym lub psychicznym dziecka, wywołujące cierpienia lub krzywdy moralne;
 - 5) naruszające prywatność dziecka lub wzbudzające w dziecku poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, stosowane w formie jawnej lub ukrytej, bezpośredniej, czy za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
 - 6) polegające na niedostosowaniu wymagań lub treści do wieku lub sytuacji dziecka, w tym niepełnosprawności i możliwości poznawczych związanych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
 - 7) polegające na ujawnianiu jakichkolwiek informacji o dziecku osobom nieuprawnionym;
 - 8) zmierzające do nawiązywania relacji seksualnych z dzieckiem;
 - 9) sprzyjające demoralizacji dziecka, m.in. stosowanie w jego obecności wulgaryzmów, spożywanie alkoholu, przyjmowanie narkotyków lub innych środków psychoaktywnych lub udostępnianie dziecku wyrobów tytoniowych, alkoholu, narkotyków lub innych środków psychoaktywnych;
 - 10) będące przekroczeniem niezbędnych czynności pielęgnacyjnych lub higienicznych wobec dziecka, takich jak pomoc w ubieraniu czy rozbieraniu dziecka, jedzeniu, myciu, przewijaniu i korzystaniu z toalety.

§ 8

Przykładowe symptomy mogące świadczyć o krzywdzeniu małoletniego:

- 1) jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie;
- 2) kradnie jedzenie, pieniądze, itp.;
- 3) żebrze, jest głodny;
- 4) nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, itp.;
- 5) nie ma odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych;
- 6) ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić, w tym gdy obrażenia są w różnej fazie gojenia;
- 7) podawane przez małoletniego wyjaśnienia dotyczące obrażeń, wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne, a także często zmieniane przez małoletniego;
- 8) boi się rodzica lub opiekuna, boi się powrotu do domu;
- 9) wykazuje niepokój, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- 10) cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości, itp.;
- 11) jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny, itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, dokonuje samookaleczeń;
- 12) osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;
- 13) ucieka w świat wirtualny (np. gry komputerowe, Internet);
- 14) używa środków psychoaktywnych;
- 15) nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym;
- 16) w pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu małoletniego, zaczynają dominować elementy/motywy seksualne;
- 17) jest rozbudzony seksualnie, niestosownie do sytuacji i wieku rozwojowego;
- 18) ucieka z domu;
- 19) wykazuje nagłe i wyraźne zmiany w zachowaniu;
- 20) występuje wysoka absencja szkolna, stwarzająca zagrożenie brakiem promocji lub skreśleniem z listy uczniów.

§ 9

1. Zasady ochrony wizerunku dziecka określają odrębne przepisy, a w szczególności art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz art. 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny.
2. Zasady ochrony danych osobowych dziecka w zakresie udostępnienia jego wizerunku, określają w szczególności przepisy art. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
3. Niedopuszczalne jest w szczególności, rozpowszechnianie wizerunku małoletniego bez zgody jego przedstawiciela ustawowego, jak również utrwalanie wizerunku dziecka przez personel w celach prywatnych oraz utrwalanie wizerunku dziecka przez osoby trzecie, w tym przedstawicieli mediów, bez zgody przedstawiciela ustawowego małoletniego. Nawet w razie wyrażenia zgody przez przedstawiciela ustawowego dziecka w sytuacjach, o których mowa w zdaniu pierwszym, nie należy utrwalać ani rozpowszechniać wizerunku małoletniego, gdy wyraził on sprzeciw.

Wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 10

1. Relacje między małoletnimi powinny opierać się na wzajemnym szacunku i akceptacji.
2. Zachowania przemocowe / niedozwolone między małoletnimi, to w szczególności:
 - 1) agresja słowna tj. np. ubliżanie, dokuczanie, zastraszanie, wyśmiewanie, groźby,
 - 2) agresja fizyczna tj. np. bicie, kopanie, popychanie,
 - 3) manipulowanie, izolowanie, szantażowanie,
 - 4) kradzież pieniędzy lub innej własności, niszczenie mienia,
 - 5) przemoc cyfrowa (z wykorzystaniem np. Internetu, telefonu komórkowego) tj. np. nękanie, straszenie, utrwalanie i publikowanie wizerunku bez zgody małoletniego.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet

§ 11

1. W lokalach będących w dyspozycji MOPS, w których zastosowanie znajdują niniejsze Standardy, ogólnodostępna sieć internetowa dostępna jest wyłącznie w mieszkaniach treningowych dla kobiet i kobiet z dziećmi (zapewnienie dostępu do Internetu wynika z § 6 ust. 10 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych). Sieć internetowa dostępna w mieszkaniu treningowym, zabezpieczona jest hasłem, udostępnianym wyłącznie osobom pełnoletnim, korzystającym ze wsparcia w mieszkaniu treningowym. Szczegółowe zasady korzystania z Internetu w mieszkaniu treningowym, reguluje regulamin mieszkania, wprowadzony zarządzeniem Dyrektora MOPS w Krakowie.
2. Personel nie ponosi odpowiedzialności za treści, które dzieci oglądają na własnych nośnikach elektronicznych, w szczególności telefonie, czy tablecie.
3. Zagadnienia związane z bezpieczeństwem w sieci, przeciwdziałaniem cyberprzemocy oraz odpowiedzialnym korzystaniem z telefonów, tabletów i innych urządzeń cyfrowych, są omawiane w ramach indywidualnej pracy psychologa z dzieckiem lub rodziną zastępczą. Tematy te, podejmowane są również w trakcie grup wsparcia oraz szkoleń, które służą wzmacnianiu kompetencji wychowawczych i opiekuńczych rodzin zastępczych, a także rozwijaniu umiejętności towarzyszenia dziecku w bezpiecznym i świadomym funkcjonowaniu w świecie cyfrowym.
4. Wszelkie symptomy świadczące o behawioralnym uzależnieniu cyfrowym, zauważane przez personel lub rodziny zastępcze, traktowane są jako potencjalne zagrożenie dobra dziecka i w związku z tym, wdrażane są środki wspierające.

Podejmowanie interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz składanie zawiadomień

§ 12

1. Osoba dokonująca zgłoszenia:
 - 1) w przypadku otrzymania informacji o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu małoletniego albo zaobserwowania podczas realizacji obowiązków służbowych symptomów mogących świadczyć o krzywdzeniu małoletnich, wymienionych w § 8 Standardów, jak również powzięcia informacji o niedozwolonych zachowaniach

małoletnich, wskazanych w § 10 Standardów, sporządza adnotację urzędową, zawierającą opis krzywdzenia dziecka, miejsce i czas zdarzenia oraz informację o osobach, co do których istnieje podejrzenie, że krzywdzą dziecko lub popełniły przestępstwo na szkodę dziecka, o ile to możliwe, wskazuje także osoby będące świadkami zdarzeń;

- 2) informuje o tym niezwłocznie swojego przełożonego;
 - 3) przeprowadza wstępną analizę przypadku i w miarę możliwości zbiera dodatkowe informacje, przeprowadza rozmowę z dzieckiem;
 - 4) niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych, od powzięcia informacji, o której mowa w pkt 1, przekazuje tę informację (zgłoszenie) do osoby odpowiedzialnej za przyjęcie zgłoszenia, na adres e-mail: zgloszenia.ochrona.maloletnich@mops.krakow.pl lub telefonicznie, na numer telefonu Działu Koordynacji Pracy Filii 12 616-53-24, przy czym w tym przypadku, zgłoszenie należy niezwłocznie uzupełnić, przekazując je także poprzez wskazany adres e-mail;
 - 5) w przypadku jednoznacznej identyfikacji zdarzenia, kwalifikującego się jako przemoc domowa, podejmuje działania wskazane w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
2. Osoba przyjmująca zgłoszenie:
- 1) przyjmuje zgłoszenie;
 - 2) weryfikuje zgłoszenie ze względu na osobę wskazaną jako krzywdzącą dziecko, tj. czy zgłoszenie dotyczy członka personelu, rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny pomocowej, pracownika innej instytucji, członka rodziny dziecka albo innej osoby;
 - 3) w przypadku, gdy treść zgłoszenia wskazuje wyłącznie na podejrzenie występowania przemocy domowej, niezwłocznie, nie później niż do 2 dnia roboczego od dnia otrzymania zgłoszenia, przekazuje je w formie pisemnej do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, który podejmuje działania zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"; przekazanie jest równoznaczne z zakończeniem działań w ramach Standardów;
 - 4) w przypadku, gdy treść zgłoszenia nie dotyczy wyłącznie przemocy domowej, ale dotyczy krzywdzenia dziecka będącego pod opieką rodziców/opiekunów prawnych, przekazuje niezwłocznie zgłoszenie do właściwej Filii MOPS;
 - 5) w przypadku, gdy treść zgłoszenia nie dotyczy wyłącznie przemocy domowej, ale dotyczy krzywdzenia dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, przekazuje niezwłocznie zgłoszenie do DZ;
 - 6) w przypadku, gdy treść zgłoszenia dotyczy krzywdzenia dziecka przez personel, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinę pomocową lub osoby zatrudnione do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, przekazuje niezwłocznie do Kierownika komórki, w której zatrudniona jest ta osoba, a w przypadku personelu także do Kierownika DK;
 - 7) w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez pracownika innej instytucji, zobowiązanej do wprowadzenia SOM, nie później niż w terminie 3 dni, przekazuje informację zgodnie z kompetencjami, do instytucji, w której zatrudniony jest ten pracownik;

- 8) inicjuje udzielenie wsparcia małoletniemu, poprzez przekazanie informacji o potrzebie jego udzielenia do Osoby odpowiedzialnej za organizację wsparcia.
3. W przypadku otrzymania informacji lub zaobserwowania, podczas realizacji obowiązków służbowych, symptomów mogących świadczyć o krzywdzeniu małoletnich, wymienionych w § 8 Standardów, jak również powzięcia informacji o niedozwolonych zachowaniach małoletnich wskazanych w § 10 Standardów rodzina zastępcza zawodowa informuje o tym Kierownika DZ.
4. W przypadku potwierdzenia możliwości krzywdzenia małoletniego odpowiednio Filia MOPS, DB, DZ, które otrzymały zgłoszenia, o których mowa w ust. 2 pkt 4 – 6 przygotowują niezwłocznie, nie później niż do 3 dni roboczych od dnia otrzymania zgłoszenia, odpowiednio:
 - 1) pismo informujące o zagrożeniu dobra dziecka do właściwego sądu opiekuńczego;
 - 2) pismo do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wydanie zarządzeń wobec małoletniego polegających na umieszczeniu dziecka w innych formach pieczy zastępczej;
 - 3) zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego do prokuratury;
 - 4) zawiadomienie do bezpośredniego przełożonego i właściwego zastępcy Dyrektora MOPS, w przypadku krzywdzenia małoletniego przez personel.
5. Zawiadomienia do sądu opiekuńczego weryfikuje i podpisuje przełożony osoby odpowiedzialnej za udzielenie wsparcia.
6. Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa podpisuje odpowiednio Zastępca Dyrektora MOPS ds. Pomocy Specjalistycznej bądź Zastępca Dyrektora ds. Pomocy Środowiskowej po zaopiniowaniu przez radcę prawnego.
7. Anonimowego zgłoszenia o możliwym krzywdzeniu dzieci można także dokonać poprzez adres e-mail: zgloszenia.ochrona.maloletnich@mops.krakow.pl lub telefonicznie, na numer telefonu Działu Koordynacji Pracy Filii 12 616-53-24.

§ 13

W przypadku podejrzenia, że dziecku grozi ciężki uszczerbek na zdrowiu lub życie dziecka jest zagrożone, należy niezwłocznie poinformować odpowiednio policję lub pogotowie ratunkowe dzwoniąc pod numer 112.

§ 14

1. Osoba odpowiedzialna za organizację wsparcia, informuje opiekunów prawnych dziecka lub rodzinę zastępczą, w której umieszczone jest dziecko krzywdzone, o zgłoszonym przypadku krzywdzenia dziecka oraz sporządza notatkę o tym fakcie. Odstępuje się od poinformowania tych osób, jeżeli byłoby to sprzeczne z dobrem dziecka lub niemożliwe.
2. Wzór informacji, o której mowa w ust. 1 stanowi załącznik nr 2 do Standardów.
3. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że krzywdzi dziecko jest osoba przyjmująca zgłoszenie, to nie bierze ona udziału w czynnościach określonych w § 12 procedury. O wystąpieniu takiego zgłoszenia, osoba przyjmująca zgłoszenie zawiadamia swojego bezpośredniego przełożonego.
4. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że krzywdzi dziecko jest osoba tworząca rodzinę zastępczą, możliwe jest, w celu odseparowania dziecka od tej osoby, interwencyjne umieszczenie dziecka, w innej formie pieczy zastępczej zgodnie z przepisami ustawy.

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

§ 15

Po otrzymaniu informacji o podejrzeniu krzywdzenia dziecka, osoba odpowiedzialna za udzielenie wsparcia, podejmuje działania adekwatne do sytuacji i tworzy plan pomocy dziecku obejmujący w szczególności:

- 1) podjęcie działań, w celu zapewnieniu dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie sprawy do odpowiednich instytucji,
- 2) wsparcie psychologiczne dziecka i jego najbliższego otoczenia,
- 3) w razie zaistnienia konieczności, umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej lub przeniesienie do innej jednostki pieczy zastępczej.

Dokumentowanie i przechowywanie informacji o ujawnionych lub zgłoszonych incydentach lub zdarzeniach zagrażających dobru małoletniego

§ 16

1. Wszelkie działania, ustalenia oraz informacje pozyskane w związku z realizacją procedury, winny mieć formę pisemną.
2. Każde zgłoszenie incydentów dotyczących podejrzenia krzywdzenia małoletniego, ewidencjonowane jest w rejestrze zgłoszeń, prowadzonym przez osobę przyjmującą zgłoszenie, zgodnie ze wzorem, stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszej procedury.
3. Adnotację urzędową, o której mowa w § 12 ust. 1 pkt 1 procedury, przekazuje się do osoby przyjmującej zgłoszenie.
4. Osoba odpowiedzialna za organizację wsparcia, przekazuje do osoby przyjmującej zgłoszenie o: osobie odpowiedzialnej za udzielenie wsparcia, rodzaju udzielonego wsparcia oraz miejscu przechowywania dokumentacji dotyczącej zgłoszenia.
5. Dokumentacja dotycząca przypadków ewidencjonowanych w rejestrze zgłoszeń, które nie zostały przekazane do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, zostaje dołączona odpowiednio do akt prowadzonych przez:
 - 1) DZ - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej lub niezawodowej, w aktach tych rodzin zastępczych;
 - 2) DZ - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, w aktach tych dzieci;
 - 3) Filie, DB - w przypadku dziecka przebywającego w środowisku, w aktach tej rodziny;
 - 4) Osobę przyjmującą zgłoszenie – w pozostałych przypadkach.
6. Przechowywanie dokumentacji, o której mowa w ust. 3, odbywa się zgodnie z zasadami wprowadzonymi w MOPS Zarządzeniem nr 9/2025 Dyrektora MOPS z dnia 4 lutego 2025 r. w sprawie wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie przepisów kancelaryjno-archiwalnych.

Zasady przeglądu i aktualizacji Standardów

§ 17

1. Osobą odpowiedzialną za przegląd i aktualizację standardów jest Kierownik SW.
2. Osoba odpowiedzialna za przegląd Standardów:
 - 1) na bieżąco monitoruje realizację zadań wynikających ze Standardów;

- 2) na bieżąco reaguje na sygnały naruszenia Standardów;
 - 3) przyjmuje bieżące postulaty w sprawie zmiany Standardów;
 - 4) wraz z Kierownikiem DZ, Kierownikiem DD, Kierownikiem DK, Kierownikami DM, Kierownikiem PAL, Kierownikiem DB, Kierownikami Filii oraz innymi wskazanymi do przeglądu pracownikami, dokonuje przeglądu Standardów.
 - 5) proponuje zmiany w Standardach, w szczególności na podstawie analizy przypadków krzywdzenia dzieci, analizy dokumentacji rodzin zastępczych oraz protokołu z przeglądu Standardów.
3. Przegląd Standardów, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, dokonywany jest nie rzadziej, niż co dwa lata. Z przeglądu Standardów sporządza się protokół.
 4. W przypadku zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących w szczególności ochrony praw małoletnich, dokonuje się niezwłocznej aktualizacji Standardów.

.....
(Imię i nazwisko)

Oświadczam, że zapoznałam/zapoznałam się ze Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie.

.....
(data i podpis)

Kraków, dnia

Załącznik nr 2 do Standardów

Sz. P.

.....

zam.

.....

Zawiadomienie

Na podstawie Zarządzenia w sprawie wprowadzenia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Krakowie Standardów Ochrony Małoletnich zawiadamiam, że w dniu, (data, miejsce, godzina zdarzenia) doszło do incydentu/zdarzenia zagrażającego dobru małoletniego(imię i nazwisko) dokonanego przez(imię i nazwisko)

Opis zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

W związku z powyższym po dokonaniu analizy zgłoszenia dotyczącego krzywdzenia dziecka została uruchomiona procedura, w ramach której zostaną podjęte następujące działania (zaznacz właściwą odpowiedź) :

- a) wystosowanie pisma informującego o zagrożeniu dobra dziecka do właściwego sądu opiekuńczego;
- b) wystosowanie pisma do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wydanie zarządzeń wobec małoletniego polegających na umieszczeniu dziecka w innych formach pieczy zastępczej;
- c) wystosowanie zgłoszenia do filii MOPS o wgląd w sytuację dziecka (w przypadku, gdy dziecko nie jest umieszczone w pieczy zastępczej) ;
- d) wystosowanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego do prokuratury.

Osobą odpowiedzialną za prowadzenie sprawy jest

.....

(imię i nazwisko, e-mail, tel., adres siedziby).

.....

(podpis osoby przyjmującej zgłoszenie)

